

รายงานผลการเข้าร่วมประชุมวิชาการนานาชาติ 5th ASLE-ASEAN Ecocritical Conference: Posthuman Southeast Asia

โดย อาจารย์กมลพร ศิริโสภณ

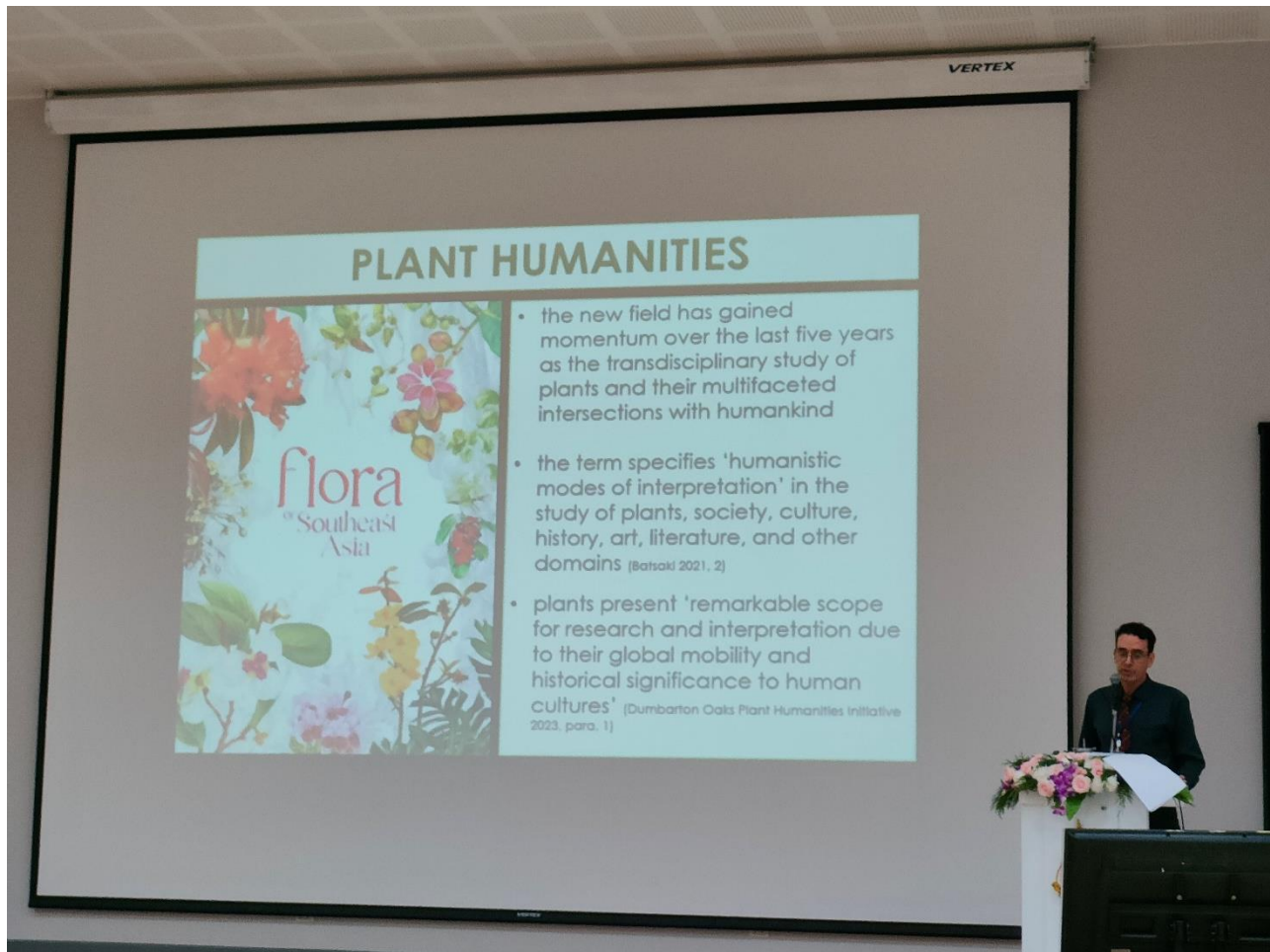
ASLE-ASEAN (Association for the Study of Literature and the Environment-Association of Southeast Asian Nations) เป็นสมาคมที่มีภารกิจหลักกับการจัดการประชุมวิชาการด้านการศึกษาวรรณคดีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี 2016 โดยมีจุดมุ่งหมาย คือสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการซึ่งศึกษาวรรณคดีและสิ่งแวดล้อม ดึงดูดนักวิจัยจากทั่วโลกเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนในงานประชุมวิชาการนานาชาติ โดยในปี 2023 จัดวันที่ 23-25 พฤศจิกายน 2566 ที่จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

ในการประชุมวิชาการครั้งนี้มีงานวิจัยที่น่าสนใจหลากหลายประเด็น เช่น 1) ทฤษฎีและการวิจารณ์หลังมนุษยนิยม (Posthumanist theory and criticism) 2) เอเจนซีที่ไม่ใช่มนุษย์และเอเจนซีที่กลายพันธุ์ (Nonhuman and hybrid agencies) 3) โลกดิสโทเปีย ยูโทเปีย และอนาคตที่ไม่แน่นอน (Dystopia, utopia, and speculative futures) โดยในงานประชุมวิชาการมีการบรรยายปาฐกถา 2 เรื่อง ได้แก่

1. **"Creaturely Texts: Multispecies Encounters in the Posthuman Era"** โดย Prof. Dr. Pramod K. Nayar (University of Hyderabad) ซึ่งในการบรรยายได้กล่าวถึงการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์ในวรรณกรรมร่วมสมัยทั้งแบบบันเทิงคดีและสารคดี การข้ามและการละเมิดเส้นแบ่งของขอบเขตของมนุษย์และสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ โดยปาฐกถานี้แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) กรอบความคิดเรื่องภูมิประเทศของความกลัว ซึ่งพูดถึงการที่มนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งบนบกและในน้ำเพื่อเอื้อต่อสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ และการที่สภาพแวดล้อมโต้ตอบกับการกระทำดังกล่าวผ่านการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและสภาพอากาศ 2) การอ่านวรรณกรรมที่ปรากฏเรื่องราวของการสื่อสารระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างสายพันธุ์ และ 3) เรื่องเล่าการกลายพันธุ์ทางชีวภาพ 2 ชนิดคือ เรื่องเล่าที่กล่าวถึงการที่มนุษย์สนทนากับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น และเรื่องเล่าที่มนุษย์กลายพันธุ์ไปเป็นอื่น

2. “Cultivating Vegetal Wisdom: Prospects for Posthuman Plant Studies in Southeast Asia” โดย Adj. Assoc. Prof. Dr. John C. Ryan (Southern Cross University) กล่าวถึงภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของพืชที่มีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชสูงอย่างในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเน้นให้เกิดการผลักดันให้มีการศึกษาพืชโดยใช้ทฤษฎีการศึกษาข้ามศาสตร์ การศึกษาพืชในลักษณะดังกล่าวตอบสนองต่อภาวะเร่งด่วนเมื่อพืชถูกคุกคาม และช่วยทำให้เกิดการเน้นย้ำประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของพืช และความสัมพันธ์ของพืชและมนุษย์ การศึกษาพืชผ่านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมและตัวบททางวัฒนธรรมทำให้เกิดการเชื่อมต่อแนวความคิดเรื่องความทรงจำของพืช เรื่องความเป็นอยู่ชั่วคราวของพืช เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของพืช และเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างสายพันธุ์ของพืช นอกจากนี้ยังปาถกฐานี้ยังให้ความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างนักวิชาการ ภาครัฐ หน่วยงานอนุรักษ์พันธุ์พืช ซึ่งจะเกิดบทสนทนาระหว่างศาสตร์ต่างๆ ซึ่งศึกษาเรื่องพืชกับภาคการเกษตร วิศวกรรม กฎหมาย และจริยศาสตร์อีกด้วย

สำหรับการนำเสนองานประชุมวิชาการหัวข้อต่างๆ ที่น่าสนใจได้แก่

1) “Exploring the Agency of Animal Characters in an Indonesian Children’s Story” โดย Diksita Galuh Nirwinastu (Universitas Sanata Dharma, Yogyakarta, Indonesia) เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถและขีดจำกัดของตัวละครสัตว์ที่ถูกนำเสนอในวรรณกรรมเด็กของอินโดนีเซียเรื่อง A Tale of Two Sisters ผลการศึกษาพบว่าตัวละครสัตว์ต่างๆ ในเรื่องมีลักษณะคล้ายมนุษย์ คือมีความตั้งใจ สามารถเลือกและกระทำการต่างๆ ได้ โดยไม่ได้อยู่ใต้การกำกับของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม การปรากฏของบทพูดขนาดสั้นเมื่อเทียบกับบทพูดของมนุษย์ก็เป็นการแสดงออกว่าเสรีภาพของสัตว์ต่างๆ ในเรื่องก็ยังมีจำกัด

2) “Feeling Queer Posthuman: Affective Posthumanism in Randel Kenan’s *A Visitation of Spirits*” โดย ศรัณย์ มหาสุภาพ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) เป็นงานวิจัยที่ศึกษานิยายเรื่อง *A Visitation of Spirits* โดยใช้ทฤษฎีผัสสารมณณ์และแนวคิดหลังมนุษย์นิยม ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครเอกโฮเรซที่ ต้องการหนีจากการที่ตนเองเป็นเพศทางเลือก โดยกลายร่างเป็นนกและถูกควบคุมโดยปีศาจนั้นว่าเป็นการเข้าสู่ พื้นที่ก้ำกึ่งระหว่างการเป็นมนุษย์และการไม่สามารถนิยามว่าเป็นมนุษย์ได้

